

EL 8 DE MARÇ I LA HISTÒRIA DE LES DONES

Al llarg de la història, les dones han contribuït i han jugat un rol actiu, tot que sovint invisible, en la formació i evolució de les societats. La seva aportació, però, i fins fa relativament poc i en àmbits reduïts, ha estat sistemàticament ignorada. Fins fa poc la història havia estat escrita només per homes que, com diu Gerda Lerner, van descriure i van donar com a model la seva pròpia experiència –que tampoc era la de tots els homes– i la van anomenar “Història Universal”.

Tanmateix, sempre hi ha hagut molts dones que han defensat la llibertat femenina i la seva dignitat. Des de les “mulieres viriles” del cristianisme primitiu, que van abandonar els seus marits o familiars per a formar comunitats de dones lliures, a les beguines, una altra forma de comunitat lliure de dones durant l’Edat Mitjana, o Christine de Pizan, primera autora de França i defensora de les dones a la “querelle de femmes”. També hi ha les humanistes del s. XV o literates com María de Zayas, en el s. XVII. Després del pas enrera de l’Edat Moderna, amb el ginecocidi de la cacera de bruixes, tindrem la primera onada del feminisme o feminisme il·lustrat amb les salonières en el s. XVIII, les dones a la revolució francesa com Olympe de Gouges, Theroigne de Méricourt, i a Mary Wollstonecraft a Anglaterra, entre d’altres.

La segona onada del feminisme gira al voltant de les sufragistes i la lluita pel dret al vot de les dones. La reivindicació del dret al vot va ser un aglutinant per a les organitzacions que es van formar a finals del segle XIX per a millorar la situació social de les dones. Però les sufragistes no pretenien únicament el dret al vot sinó que aprofundien temes com la sexualitat, demanant, per exemple, el que ara coneixem com a drets reproductius –parlaven de maternitat voluntària, equiparació de salari pel mateix treball, dret al treball i l’educació o equiparar les dones als homes dins la família... Les diferències entre les més radicals i les més moderades es diluïen i confluen en el tema del vot.

Les primeres organitzacions sufragistes van néixer als USA, després que les dones lligades al moviment abolicionista van patir el menyspreu dels seus col·legues masculins, sent fins i tot excloses de convencions antiesclavistes. A partir d’aquí les dones es van reunir fins culminar en la Declaració de Seneca Falls l’any 1848, redactada per Lucretia Mott i Elizabeth Cady Stanton, que va dur a l’esmena de Susan B. Anthony aprovada l’any 1920 i incorporada a la constitució americana, que finalment donava el vot a les dones. A Gran Bretanya van destacar Emmeline Pankhurst i les seves filles, que van organitzar sabotatges i manifestacions violentes, sent empresonades i perseguides.

La tercera onada del feminisme ve a partir dels moviments socials i estudiantils derivats de maig del 68, als anys 70 del segle XX, i han fet canviar molt la vida de les dones i de les persones en general des de l’últim terç del segle XX. Es diu que és la única revolució amb èxit del segle XX que no ha comportat vessament de sang.

Aquí el feminisme es va centrar en general en els drets de les dones i la igualtat d’oportunitats, és a dir, en canviar les lleis. Es va posar més èmfasi en escollir si es volia ser mare o no, deslligant la sexualitat de la reproducció amb temes clau com l’accés als anticonceptius i l’avortament, accés al treball remunerat i igualar salaris amb els dels homes, tenint també accés a les feines ben pagades, independència econòmica respecte del marit, entre d’altres.

En molts casos el model que s’imposà va ser el model masculí i es va veure que els drets no van acabar amb el sexisme ni van donar a les dones una veritable llibertat

sinó que van sorgir altres problemes derivats, com la necessitat de ser “super-woman” i fer les feines de casa a més de la feina remunerada, mentre que no es va qüestionar la societat regida per valors masculins ni va implicar una “feminització” dels homes.

En l'actualitat hi ha qui parla de quarta onada del feminisme, on les filles de les anteriors qüestionen i volen anar més enllà de la igualtat que homologa les dones amb els homes. Tot i que hem assolit un grau de llibertat que no tenien les nostres àvies, encara no hem assolit alguns temes bàsics i, amb el capitalisme neoliberal que està arremetent contra el benestar social de la població en el seu conjunt però que ens afecta particularment a les dones, se'ns volen tornar a negar drets aconseguits, com els sexuals i reproductius. Uns drets, que, com bé diu Silvia Federici, exercien sense molts problemes les dones a l'Edat Mitjana i que ara es tornen a qüestionar en benefici dels que volen controlar la reproducció de la mà d'obra.

En definitiva, el 8 de març celebrem una conjunció de fets en la història de les dones. El dia va ser una proposta de Clara Zetkin l'any 1910 a la II Conferència Internacional de Dones Socialistes, doncs al llarg dels anys havien coincidit en el mes de març algunes manifestacions i vagues de dones –de vegades sense el recolzament dels seus companys homes- i en alguns llocs se celebrava el darrer diumenge de febrer. El 25 de març de 1911 van morir unes 140 dones calcinades a la fàbrica Triangle de Nova York, la majoria immigrants italianes i jueves. El 8 de març de 1917, segons el calendari gregorià, les dones russes es van declarar en vaga demanant “pà i pau”, acció que va marcar l'inici de la revolució russa. Això va marcar la consolidació d'aquest dia com a Dia Internacional de les Dones, reconegut per l'ONU des del 1977.

El Casal de Dones de Vilanova i la Geltrú us convida a commemorar aquest dia el proper diumenge 8 de març a les 11.30 a la Plaça de la Vila on llegirem el manifest de Xarxa Feminista i ens manifestarem per reivindicar que les dones movem el món i, si convé, l'aturarem.

Isabel Pérez

Casal de Dones VNG